

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
People Participation in Forest Resource Conservation Ban Lek Nai Pa Yai,
Royal Initiated Project, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province

กาญจนา ญูชน อยุทยา* กิตชัย รัตน์ อภิชาติ ภัทรธรรม

Kanchaya Kunchon Na Ayutya*, Kitichai Rattana, Apichart Pattaratuma

สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์^{*2,3}

Forest Resource and Environmental Administration Forestry Kasetsart University

Kunchon112@gmail.com

Received: February 23, 2021

Revised: March 25, 2021

Accepted: April 9, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ระดับการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ศึกษารวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนจำนวน 113 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ จัดเก็บข้อมูลกระจายในแต่ละกลุ่มบ้านโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม วิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติที (t-test) และสถิติเอฟ (F-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05 (p-value = 0.05)

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษามากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิงจำนวน 79 คน มีอายุเฉลี่ย 48.56 ปี ส่วนใหญ่เป็นชาติพันธุ์มอญและไม่ได้รับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.00 คน มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.60 คน ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานเฉลี่ย 19.59 ปี ประชาชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เคยเข้ารับการฝึกอบรม มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 91,300.88 บาท/ปี อาชีพหลักประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำไร่/ทำนา) และประกอบอาชีพรองรับจ้างทั่วไป มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 4.21 ไร่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่ระดับมาก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ นี้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่นี้ ได้แก่ การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การได้รับการฝึกอบรม รายได้ครัวเรือน อาชีพหลัก ขนาดพื้นที่ถือครอง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่
อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ

Abstract

The objectives of this study were to determine socio-economic characteristics, knowledge and understanding about conservation of forest resources, levels of people participation and factors related to people participation in the forest resource conservation, so called as Ban Lek Nai Pa Yai, The Royal Initiated Project, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province. The data collection was administered with structured interviews 113 household heads by stratified random sampling and data was distributed in each household group by proportional allocation. Statistical analysis methods employing for the hypothesis test were t-test and F-test with given significant level at 0.05 ($p\text{-value}=0.05$).

The results revealed that most of the respondents were female: 79 persons, 48.54 years in average. Most of the participants was Lahu without formal education. The average number of household members was 5 persons and the average number of household labor was 2.60 persons. An average household settlement duration was 19.59 years. Most of the participants were members in social groups, receiving the information about the forest resource conservation and attending training courses. An average total household income was 91,300.88 baht per year. The main career among the participants is agriculture (farming and paddy farming) and the second one is freelance. The average size of land holding is 4.21 rais. They had knowledge and understanding about forest resource conservation at the high level. People participation in forest resource conservation in this project at the high level with an average score of 3.52 Factors related to people participation in this project were information gained about the forest resource conservation, training courses, household income, their careers, size of land holding and the knowledge and understanding about the forest resource conservation

Keywords: People Participation, Forest Resource Conservation, Ban Lek Nai Pa Yai Royal Initiated Project

บทนำ

ป่าไม้ในประเทศไทยลดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีเพิ่มมากขึ้นจากการขยายตัวของประชากร เป็นผลให้จำนวนพื้นที่ป่าไม้ลดลง เกิดการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าต้นน้ำ เพื่อทำเกษตรกรรมในพื้นที่ จากการลดลงของป่าไม้นี้ ทำให้เกิดภาวะความแห้งแล้ง ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ในช่วงน้ำหลากเกิดน้ำท่วมฉับพลัน รวมถึงเกิดการกร่อนของดินอย่างรุนแรง เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร

ในปี พ.ศ. 2527-พ.ศ. 2528 จังหวัดกำแพงเพชรเริ่มมีการก่อสร้างเส้นทางสายคลองลาน-อุ้มผาง พบว่ามีชาวไทยภูเขาหลายเผ่า อาทิ ม้ง เย้า ลีซอ มูเซอ กะเหรี่ยง ในท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร เข้าอาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ต้นน้ำลำธาร เพื่อทำไร่เลื่อนลอย ล่าสัตว์ และตัดไม้ทำลายป่าเพิ่มมากขึ้นหลายหมื่นไร่ กรมป่าไม้และกองทัพอากาศที่ 3 พิจารณาแล้วเห็นว่า หากปล่อยให้เส้นทางดังกล่าวสร้างไปจนถึงอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก จะยิ่งทำให้เกิดการตัดไม้ทำลายป่าเพิ่มขึ้นอีก ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรป่าไม้ของชาติ จึงได้ยุติ

การก่อสร้างเส้นทางสายดังกล่าว พร้อมทั้งอพยพชาวไทยภูเขาออกจากพื้นที่ในปี พ.ศ.2529 และประกาศพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ อุทยานแห่งชาติคลองลาน โดยการอพยพชาวไทยภูเขานั้น ราชการได้จัดเตรียมพื้นที่ราบไว้จำนวน 5 แห่ง ต่อมาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงมีพระราชดำริพระราชทานโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ จัดหาพื้นที่ทำกิน ส่งเสริมให้บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่การท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ เพื่อให้ราษฎรที่ขาดแคลนที่ดินทำกิน ทำไร่เลื่อนลอย ได้มีที่ดินทำกินเป็นหลักแหล่ง ไม่บุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอยอีกต่อไป

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีการดำเนินโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 มีทั้งสิ้น 4 โครงการ ได้แก่ โครงการคลองลาน 1 บ้านอุดมทรัพย์ ตำบลหินดาด อำเภอปางศิลาทอง โครงการคลองลาน 2 บ้านปางมะละกอ ตำบลปางตาไว อำเภอปางศิลาทอง และบ้านปางมะนาว ตำบลปางมะค่า อำเภอขาณุวรลักษบุรี โครงการคลองลาน 3 บ้านสุขสวรรค์ บ้านสุขวิจิตรพัฒนา บ้านน้ำพระทัย ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน และโครงการคลองลาน 4 บ้านแปลงสี ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน มีเนื้อที่เป้าหมายประมาณ 20,000 ไร่ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2553)

โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ พื้นที่โครงการคลองลาน 3 บ้านสุขสวรรค์ บ้านสุขวิจิตรพัฒนา บ้านน้ำพระทัย คือกลุ่มประชาชนที่ย้ายมาจากพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ ที่มีการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ฯ 4 ด้านด้วยกันคือ 1) ความเหมาะสมของโครงการฯ 2) การฟื้นฟูสภาพป่าในพื้นที่โครงการฯ 3) การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ และ 4) การมีส่วนร่วมในโครงการฯ โดยผลการศึกษานั้น พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 (พฤษภาคม, 2549) จากข้อมูลด้านความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่โครงการคลองลาน 3 ที่มีต่อโครงการฯ นี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนที่อาศัยในพื้นที่โครงการคลองลาน 3 ซึ่งผลการศึกษานี้สามารถนำข้อมูลไปวางแผนการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ผ่านการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่โครงการฯ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในพื้นที่ ควบคู่ไปกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขอบเขตของการศึกษากับประชาชนในโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 บ้านสุขสวรรค์ จำนวน 98 ครัวเรือน บ้านสุขวิจิตรพัฒนา จำนวน 36 ครัวเรือน และบ้านน้ำพระทัย จำนวน 28 ครัวเรือน รวมจำนวน

ทั้งสิ้น 162 ครัวเรือน ศึกษาระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563 เป็นระยะเวลา 2 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรศึกษาครัวเรือนที่อาศัยโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 มีจำนวน 162 ครัวเรือน ช่วงระยะเวลาทำการศึกษาระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 ได้แก่ บ้านสุขสวรรค์ บ้านสุขวิจิตรพัฒนา และบ้านน้ำพระทัย โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน Krejcie & Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 113 ครัวเรือน เก็บข้อมูลประชากรตัวอย่างโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลกระจายในแต่ละกลุ่มบ้านให้เป็นไปตามสัดส่วนที่เหมาะสมโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม เพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาตามสัดส่วน (proportional allocation) ได้จำนวนกลุ่มประชากรตัวอย่างของแต่ละกลุ่มบ้านดังนี้ 1) บ้านสุขสวรรค์ จำนวน 68 ครัวเรือน 2) บ้านสุขวิจิตรพัฒนาจำนวน 26 ครัวเรือน 3) บ้านน้ำพระทัยจำนวน 19 ครัวเรือน โดยนำเลขที่บ้านมาสุ่มเลือกโดยการจับสลากจนครบ 113 ครัวเรือน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวความคิดผลงานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การศึกษาปัญหา 2) การวางแผนแก้ไขปัญหา 3) การนำแผนไปปฏิบัติ 4) การติดตามและประเมินผล และ 5) การได้รับประโยชน์ ในแต่ละด้านแบ่งเป็นข้อย่อยอีกด้านละ 5 ข้อ แบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยสามารถแปลความหมายของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.80 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.61–3.40 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.41–4.20 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.21–5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 นำแบบสอบถามไปนำเสนอต่อประธานกรรมการ และกรรมการร่วมเพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ตรงตามเนื้อหา และครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยทำการทดสอบ (Pre-test) จำนวน 30 ชุด กับประชากรซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรตัวอย่างจากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการของครอนบาค Cronbach's Alpha (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) โดยผลทดสอบปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ในส่วนของการทดสอบแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้นั้น ทดสอบความเชื่อมั่นโดย KR-20 ตามสูตรของ คูเดอร์-ริชาร์จสัน ผลทดสอบปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับประชากรที่อาศัยในโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 จำนวนทั้งสิ้น 113 ครัวเรือน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

5.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) วิเคราะห์ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และระดับการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean)

5.2 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการศึกษา เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 ใช้วิธีสถิติ t-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การได้รับการฝึกอบรม อาชีพรอง และใช้ค่าสถิติ F-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ชาติพันธุ์ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน รายได้ ครัวเรือน อาชีพหลัก ขนาดพื้นที่ถือครอง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05 ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการประมวลผลข้อมูล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 113 ตัวอย่าง และได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชากรในพื้นที่โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 ผลการศึกษาพบว่า

1.1 เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.91 และเป็นเพศชาย คิดเป็นละ 30.09

1.2 อายุ มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.04 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.93 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.79 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.66 และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 18.58 มีอายุมากที่สุด 74 ปี และน้อยที่สุด 21 ปี

1.3 ชาติพันธุ์ เป็นชาติพันธุ์มูเซอ คิดเป็นร้อยละ 60.18 เย้า คิดเป็นร้อยละ 27.43 และกะเหรี่ยง คิดเป็นร้อยละ 12.39

1.4 ระดับการศึกษา ประชากรตัวอย่างไม่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 56.64 และได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 43.36

1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.87 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.43 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด 9 คน และน้อยที่สุด 1 คน

1.6 จำนวนแรงงานในครัวเรือน มีแรงงานในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 77.88 มีแรงงานในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.62 และมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนมากกว่า 6 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.50 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนมากที่สุด 7 คน และน้อยที่สุด 1 คน

1.7 ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน มีระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน 10-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.62 มีระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน 15-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.04 และมีระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานมากกว่า 19 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 74.34 ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานมากที่สุดคือ 26 ปี และน้อยที่สุดคือ 10 ปี

1.8 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 24.78 และได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมคิดเป็นร้อยละ 75.22 โดยส่วนใหญ่พบว่าเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มปักผ้า กลุ่มแก้อีห่วย คิดเป็นร้อยละ 85.88 รองลงมาคือกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 21.17

1.9 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ไม่ได้รับข่าวสารคิดเป็นร้อยละ 16.81 ได้รับข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 83.19 โดยช่องทางที่ได้รับข่าวสารมากที่สุด คือ รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 97.87 รองลงมา คือ ผ่านพับ คิดเป็นร้อยละ 36.17

1.10 การได้รับการฝึกอบรม ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 24.78 เคยได้รับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 75.22 โดยกิจกรรมที่เคยเข้าร่วมมากที่สุดได้แก่ การป้องกันและควบคุมไฟป่า คิดเป็นร้อยละ 78.82 รองลงมา คือ กิจกรรมปลูกป่า คิดเป็นร้อยละ 77.65

1.11 รายได้ครัวเรือน มีรายได้ระหว่าง 10,000-50,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 28.32 มีรายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 41.59 และมีรายได้มากกว่า 100,000 บาท/ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.09 บาท/ปี มีรายได้ครัวเรือนมากที่สุด 360,000 บาท/ปี และน้อยที่สุด 10,000 บาท/ปี

1.12 อาชีพหลัก ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำไร่/ทำนา) คิดเป็นร้อยละ 64.61 รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 22.12 และน้อยที่สุด คือ อาชีพหลักอื่น ๆ ได้แก่ ค้าขาย และหัตถกรรม คิดเป็นร้อยละ 13.27

1.13 อาชีพรอง ประชากรตัวอย่างไม่ประกอบอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 25.66 ประกอบอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 74.34 โดยส่วนใหญ่อาชีพรองประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 82.14

1.14 ขนาดพื้นที่ถือครอง มีขนาดพื้นที่ถือครอง 0-1 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.85 มีขนาดพื้นที่ถือครอง 2-3 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.50 และมีขนาดพื้นที่ถือครอง 4-5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 79.65 มีขนาดพื้นที่ถือครองมากที่สุด 5 ไร่ และน้อยที่สุด 0 ไร่

1.15 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีคะแนนความรู้ความเข้าใจระหว่าง 2-4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 9.73 มีคะแนนระหว่าง 5-7 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 8.85 และมีคะแนนอยู่ระหว่าง 8-10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.42 มีคะแนนความรู้ความเข้าใจมากที่สุด 10 คะแนน น้อยที่สุด 3 คะแนน

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3

จากผลการศึกษาเมื่อนำคะแนนแต่ละข้อของประชาชนตัวอย่างมาหาค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเปรียบเทียบกับอันตรภาคชั้นที่กำหนดไว้ ซึ่งเมื่อแยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์

ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 ออกเป็นหลายด้าน ผลปรากฏว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา การวางแผนแก้ไขปัญหา การนำแผนไปปฏิบัติ การติดตามและประเมินผล การได้รับประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วม เท่ากับ 3.49, 3.45, 3.54, 3.49, 3.65 ตามลำดับ

ผลการศึกษา สรุปได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.52 ซึ่งหมายความว่า ประชาชนตัวอย่างมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ อยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3

จากผลการทดสอบหาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 สรุปได้ดังนี้

1. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การได้รับการฝึกอบรม รายได้ครัวเรือน อาชีพหลัก ขนาดพื้นที่ถือครอง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ นี้

2. เพศ อายุ ชาติพันธุ์ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และอาชีพรอง เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ นี้

ทั้งนี้รายละเอียดผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น ปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 ระหว่างประชาชนที่มีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ	t-test	F-test	p-value
1. เพศ	- 0.581	-	0.203
2. อายุ	-	0.762	0.518
3. ชาติพันธุ์	1.410	-	0.248
4. ระดับการศึกษา	0.915	-	0.336
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-	0.112	0.739
6. จำนวนแรงงานในครัวเรือน	-	0.270	0.605
4. ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน	-	2.310	0.131
8. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	- 1.591	-	0.114
9. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	- 4.748	-	0.000**
10. การได้รับการฝึกอบรม	- 5.661	-	0.015*
11. รายได้ครัวเรือน	-	5.761	0.018*
12. อาชีพหลัก	-	4.160	0.044*

13. อาชีพครอง	0.706	-	0.443
14. ขนาดพื้นที่ถือครอง	-	11.354	0.000**
15. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	-	21.397	0.000**

*มีนัยสำคัญทางสถิติ **มีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ

4. ผลการตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 113 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนที่ 4 แบ่งออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

4.1 สรุปปัญหา และอุปสรรคในพื้นที่ 3 อันดับแรกดังนี้

- (1) ช่วงวัน และเวลาที่สะดวกไม่ตรงกันทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้
- (2) ปัจจุบันยังมีคนลักลอบเข้าเก็บของป่าเพื่อใช้เป็นอาหาร ฟืน ทำให้คนอื่น ๆ ยากทำตาม
- (3) อายุของชาวบ้านที่มากขึ้นทำให้เป็นอุปสรรคต่อการร่วมกิจกรรม

4.2 สรุปข้อเสนอแนะ 3 อันดับแรกดังนี้

- (1) รัฐควรจ้างคนในพื้นที่เพื่อดูแลป่าไม้ และเพื่อดึงคนรุ่นใหม่ให้กลับมาทำงานที่บ้านมากขึ้น
- (2) รัฐควรผ่อนผันให้ชาวบ้านได้เข้าไปเก็บของป่าเพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบในการทำสินค้า เช่น งานหัตถกรรมแก้อีห้วย
- (3) รัฐควรสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.61 มีอายุเฉลี่ย 48.56 ปี เป็นชาติพันธุ์มอญ และไม่ได้รับการศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.00 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.60 คน ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานเฉลี่ย 19.59 ปี เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมคิดเป็นร้อยละ 75.22 ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้คิดเป็นร้อยละ 83.19 เคยได้รับการฝึกอบรมคิดเป็นร้อยละ 75.22 มีรายได้เฉลี่ย 91,300.88 บาทต่อปี อาชีพหลักประกอบเกษตรกรรม (ทำไร่/ทำนา) คิดเป็นร้อยละ 64.61 มีอาชีพรองคิดเป็นร้อยละ 74.34 และมีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 4.21 ไร่ มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ย 8.54 คะแนน

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 ทั้ง 5 ด้าน 1) การศึกษาปัญหา 2) การวางแผนแก้ไขปัญหา 3) การนำแผนไปปฏิบัติ 4) การติดตามและประเมินผล และ 5) การได้รับประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49, 3.45, 3.54, 3.49 และ 3.65 ตามลำดับ สรุปผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ นี้ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.52 หมายความว่าประชาชนตัวอย่างมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับมาก

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 สรุปได้ว่าการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การได้รับการฝึกอบรม รายได้ครัวเรือน อาชีพหลัก

ขนาดพื้นที่ถือครอง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ นี้ ส่วนเพศ อายุ ชาติพันธุ์ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และอาชีพครอง เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ นี้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 พบว่า ประชาชนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สาเหตุอาจเกิดจากการที่ประชาชนทราบข่าวสารด้านป่าไม้ส่วนใหญ่ ได้รับข่าวสารโดยตรงจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ทำให้ได้รับการเชิญจากเจ้าหน้าที่โดยตรงในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประชาชนที่ได้รับการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยคะแนนการมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม อาจเป็นเพราะประชาชนที่ได้รับการฝึกอบรมเล็งเห็นถึงความสำคัญและรู้วิธีการในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รายได้ครัวเรือน ประชาชนที่มีรายได้ 50,001-100,000 บาท/ปี มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 10,000-50,000 บาท/ปี และ มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป/ปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำรวัย สุดเฉลี่ย (2556) สาเหตุอาจเนื่องจากประชาชนยังไม่เล็งเห็นถึงผลกระทบต่อรายได้หากทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรมลง ทำให้ไม่ได้จัดสรรเวลาเพื่อมาเข้าร่วมกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประชาชนที่ประกอบอาชีพหลักรับจ้างทั่วไป มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมน้อยกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพหลักเกษตรกร (ทำไร่/ทำนา) และประชาชนที่ประกอบอาชีพหลักอื่น ๆ ได้แก่ ค้าขาย และหัตถกรรม เนื่องจากอาชีพรับจ้างต้องทำงานนอกพื้นที่โครงการฯ และเป็นลูกจ้างผู้อื่น ทำให้การจัดสรรเวลาเข้าร่วมกิจกรรมเป็นไปได้ยากกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพหลักเกษตรกร (ทำไร่/ทำนา) และประชาชนที่ประกอบอาชีพหลักอื่น ๆ ประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ถือครอง 0-1 ไร่ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมน้อยกว่าประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ถือครอง 2-3 ไร่ และ 4-5 ไร่ อาจเพราะประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ถือครอง 0-1 ไร่ มีการใช้ประโยชน์ของพื้นที่น้อยกว่า ทำให้ต้องออกนอกพื้นที่เพื่อประกอบอาชีพอื่น จึงส่งผลทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน ประชาชนที่มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย (2-4 คะแนน) มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมน้อยกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ปานกลาง (5-7 คะแนน) และ มาก (8-10 คะแนน) อาจเป็นเพราะประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย (2-4 คะแนน) ยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จึงส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธนันท์เศรษฐ์ ประสิทธิสาร, 2557)

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.52 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาการเพิ่มกระบวนการ หรือกิจกรรมที่นำมาซึ่งการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่อย่างเหมาะสมต่อไป

2. จากผลการทดสอบตัวแปร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โครงการคลองลาน 3 ได้แก่

2.1 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ควรเพิ่มรูปแบบการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้ประชาชนที่ไม่ได้รับข่าวสารมากยิ่งขึ้น ให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารอย่างทั่วถึง และเท่าทันสถานการณ์

2.2 การได้รับการฝึกอบรม ควรส่งเสริมให้ประชาชนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม เข้ามารับการฝึกอบรมให้มากยิ่งขึ้น พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมและกิจกรรมให้มีความหลากหลาย ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับบริบทของประชาชนที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม อาทิ กิจกรรมปลูกป่า กิจกรรมป้องกันและควบคุมไฟป่า

2.3 รายได้ครัวเรือน ควรสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แก่ประชาชนที่มีรายได้ในช่วง 10,000–50,000 บาท และประชาชนที่มีรายได้ครัวเรือนมากกว่า 100,000 บาทต่อไป เน้นการสื่อสารถึงข้อเสียหากทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรมลง และอาจส่งผลกระทบต่อรายได้ในอนาคต

2.4 อาชีพหลัก ควรสนับสนุนให้เกิดการจ้างงานภายในพื้นที่สำหรับประชาชนที่ประกอบอาชีพหลักรับจ้างทั่วไป โดยงานที่จัดจ้างนั้นอาจเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลทรัพยากรป่าไม้ภายในพื้นที่โครงการฯ

2.5 ขนาดพื้นที่ถือครอง ควรส่งเสริมให้เกิดการเช่าพื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเพิ่มเติมแก่ประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ถือครอง 0-1 ไร่ เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ และจัดสรรเวลาเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากยิ่งขึ้น

2.6 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประชาชนที่มีความรู้แน่น (2-4 คะแนน) ควรประสานความร่วมมือในการยกระดับการให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แก่ประชากรกลุ่มดังกล่าว อาทิ เข้าไปให้ความรู้ตามหมู่บ้านต่าง ๆ สร้างแนวร่วมและผลักดันให้ประชาชนกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ และประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย รัตน์ และศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ ภัทรธรรม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อความสมบูรณ์แบบของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

เอกสารอ้างอิง

- ธนัท เศรษฐ์ ประสิทธิสาร. (2557). *การมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ป่าสงวนแห่งชาติป่าภูระงำ อำเภอแวงใหญ่ และอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- พฤษัช โสโน. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของชาวเขาต่อโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2553). *โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริน่าสนใจ โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ (โครงการคลองลาน) จังหวัดกำแพงเพชร*. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://www.rdpb.go.th>.

สำรวย สุธะณีสัยว. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้บริเวณพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงระแนง อำเภอปางศิลาทอง และอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).

Krejcie, R. V. and E. W. Morgan. (1970). *Educational and Psychological Measurement*. Texas: Texas University.